پێش*ه کی*

تيْگەيشتن لە زمان ئەكەوپتە يېش دوانن بە زمان. ئەمە لە منالا زۆرتىر ئاشكرايه، بهلّگه ئەوەپە يېش فېر بوونى وتىنى «بڤـه»، تىيّئـهگات كـه ئـەو وشهیه ئاگادار کردنیکه بو دوورکهوتنهوه له ئازاریک. به لگهیه کی تر ئەوەپە منال بە دەنگى يچرىچر لە سەرەتاوە خۆى دروستى ئەكات وەلامى ئەو دواننانە ئەداتەوە كە تنى گەيوە. لە ياش ئەركىكى گرانى يىر لـە بـير کردنهوه و لاسایی، ئینجا دهنگه دروست کراوهکانی خوی ئهگوری بو ئەوەي بە شيوەي وشەي راست دەريانبريت، بەلام لە پیشا بە ھەلەدا ئەچنت و زۆر جار وشـەي نيـوە ناتـەواوى وەھـاي لـە دەم دەرئـەچنت كـە جیاوازه له گه ل وشه راسته که دا وه ک: به توّب ئه لّن «هه یو». که ته نها دهنگی «پ»ی راسته و ههموو دهنگه کانی تر هه لهن. بهم شیوه وردهورده دەنگەكان ئەگۆرى لە ھەلەوە بۆ راست تا فىرى وشە و بەكار ھىنانى وشە ئهبی له نیمچه رستهی ناتهواودا، ههر وهها له رستهی تهواوا. ئینجا دایک و باوک دلیان خوشه که ئامانجیان ینکهات و مناله کهیان فیری زمان بوو، به لام وا نییه و ئامانج ینکنه هاتووه، چونکه له سهریکهوه تهنها دوانن به لگه نييه بۆ فير بوونى زمان، زۆر كەس ھەن ئەدوين، بەلام بـە چـەن وشـەيەكى کهم، له کاتیکا که زمان به ینی وشه و ریزمان زور قوول و فراوانه و هەموویشی یپویسته بو به کار هینان ههر په کهیان له شوینی خویا، ئهو كەسەي كە فيريان ئەبيت، ئينجا ينى ئەوتريت زمانزان.

له گهل زمان زانینا هونهری زمان که ویژهیه، پیویسته؛ چونکه رستهی تازه و نهیسراوی کورت و پر له مهبهست به بهرهه م ئههینیت. مهبهستی ئادهمزاد زوّره، منال به زمان فیر بوون، کتوپر لهم جیهانه فراوانه ناگات، ههروهها له دام و دهزگا و ههلسوکهوتی کوّمهلی ئادهمزاد بی ئاگایه، پیویسته له گهل روّژانی تهمهنیا ورده ورده شارهزایی پهیدا بکات. بهکار هینانی زمانیش بو نهم مهبهسته گهورهترین هوّی گرنگه، زمان و هونهری

ع.ع. شهونم

زمان که ویژهیه پیویسته به کار بهینریت بو پهروهردهی منال و به هویه وه گورج و گولی و به دهروونیا گورج و گولی و راست گویی و دل پاکی و شارهزایی و ساد دهروونیا نه وینریت.

هەلبەست هۆيەكى هونەرىيە يارىدەى پەروەردە ئەدات. بە كار هينانى زمانى پووت بە بى هونەرى زمان، ئامانج پىنك ناھىنى، چى بۆ زمان گرتنى منال چى بۆ چەسپاننى كردەوەى چاك تيايا.

منال ئەو وشانە زوو فير ئەبى كە لەگەل ئارەزوو و ھەوەسيا ئەگونجىت و پىزويستى بە بەكار ھىنانيەتى، وەك لە سەرەتاوە بانگ كردنى دايە و بابە وەك ھاوار كردن بۆ خواردن و ناوى خواردنەكان و كەلوپەلى يارىيەكانى و كاسە و كەوىلى بەر دەستى لە مالا و ھتد، بەلام ناوى رۆژەكانى ھەفتە يان ژماردن درەنگ فىر ئەبى، چونكە پىرويستى پىيان نىيە. يان با بلىيىن تەمەنى نەگەيشتۆتە ئەو سىرەيەى كە پىرويستى پىيان بىت، چونكە پىرويستى و ئارەزوو و ھەوەس بە پىيى رۆژانى تەمەن ئەگۆرى و زياد ئەكات، لەگەل ئەومشا لە تواناى وىرەدا ھەيە كە ئارەزوو و ھەوەسى رۆژانى تەمەن پىيش خات بۆ فىر بوون.

منال هەلبەست بە يارى ئەزانىت، يارى يەكەم خرۆشىنەرى ئارەزوو و ھەوەسى منالە. ئەگەرى يارى «ھەلوور بلـوور»ى لەگەلا كـرا، زۆر بـه خۆشىيەوە ھەول ئـەدات ھەلبەستى ھەلوور بلـوور لەبـەر بكات. ئەگەر چىرۆكـى كـورتى وەك «داپـيرە و رىنـوى»ى بـۆ گىزايـەوە ھەرچـەن لـە مەبەستى چىرۆكەكە تىناگا، بـەلام رسـتەى «داپـير كلكـە كولـيم بداتـەوە» لەگەل دەست راوەشانن و پىكەنىنەكەدا ئەبى بە يارى، ئەوسا حەز ئەكا زوو زوو گونى لى بى بۆ ئەوەى لەبەرى كات، ئەمە لە رووى فىر بوونى زمانەوە.

خۆ له رووی چەسپاندنی پەروەردەی راستەوە دىسان ھەر لەگـەل زمانـا بەكار ھێنانى وێژە پێويسـتە. چـەنان دايـک و بـاوک سـکالايانه لـه دەسـت منالهكانيان. چونكه ھەرچـەن ئامۆژگارييـان ئەكـەن، گوێيـان نادەنـێ و بـه

قسهیان ناکهن. بۆچی؟ هۆکهی ئهوهیه ئامۆژگاری رووتی وهک: «رۆله وا ههلسه و وا دانیشه» وشکه و نهک ههر ئارهزوو و ههوهسی منال نابزوینی، بهلکوو بیزاریشی ئهکات. بهلام ئهگهر ئامۆژگاری بخریته چوارچیوهی هونهرهوه، ئهوسا منالهکه به خوشیهوه وهریئهگریت.

بۆ نموونه رێکهوتووه دایک داوای جامێ ئاوی له منالهکهی کردووه بـۆ بهێنێت، نهیهێناوه؛ بۆ جاری دووهم به چهشنێکی تر داوای لێ کردووه، پێی وتووه: «ئهوا چاو ئهنووقێنم بزانم ههتا چاو ئهکهمهوه ئهتوانیت جامـێ ئاوم بۆ بهێنیت؟» منالهکه دهسبهجێ رای کردووه و بۆی هێناوه.

کهواته به هوّی خروّشاننی ئارهزوو و ههوهسهوه توانای منال ئاراسته ئهکریّت بو مهبهستی بهسوود وه ک فیّر بوونی زمان و دامهزراننی پهروهردهی راست کهواته یه کهم خروّشیّنهری ئارهزوو و ههوهسی منال یارییه.

زانیمان که زمان به هونهرهوه منال حهزی لی ئه کات چونکه به یاری ئهزانی، ئیستا ئهبی ئهوه بزانین که گرینگ ترینی هونهری زمان هه لبهسته.

منال ههلبهست به یاری ئهزانی، لهبهر ئهوه به ئارهزوو و ههوهسهوه لهبهری ئهکات و به ههلسوکهوت و خوشییهوه ئهیلیّت و ئهیلیّتهوه. چونکه ههلبهست زمانیّکه له چوارچیّوهیه کی پیّکوپیّکی ئاواز هدارا خولیا و ههسته دهروونییه کانی خوّی پی دهرئهبریّت.

به هۆیەوە منال لـه زمان ئاگادار ئـهبێ و پستەی جـوان لەبـەر ئـهکا و شارەزاییهک که درەنگ دینت به پـیرەوە، نزیـک ئەخرینتـهوه لینی و فیـری پهیپوهوی کۆمهلایهتی و ئادەمزاد پـهروەری ئـهبێ، ئاسـۆی بـیر و خولیـای فراوان ئهبینت، فراوانییهک که هی سیرهیهک درەنگه و نزیک ئهبینتـهوه بـۆ سیرهیهکی نزیک.

ھەلبەستى منال ئەبى چۆن بىت؟

هەلبەستى منال بە پنى ناوەرۆك و مەبەست ئەبى لەگەل سىرەى منالەكەدا بگونجىت و لەو شتانە بدوىت كە بە ئاسانى ھەستى پى ئەكا يان بىرى بۆى ئەچىت، لەبەر ئەوە ئەبى خوليا (خەيال)ەكانى نەيىنى نەبى و ئاشكرا بى.

به لام ئەندىنشەى ھەلبەستەكە ھەتا بەرز و بلند بى كەمـە، بـە مـەرجىك تىگەيشتنى تيا بى با كەمىش بى، وردە وردە لەگەل ھاتنى رۆژانا ھـەمووى تى ئەگات يان مامۆستا و پەروەردەوان تى ئەگەيەنن.

ئەنجامى ئەندىشەكە پيويستە پەندىكى تيا بىت ئەو پەندەيش ھاندەر بى بۆ پەروەردەي راست.

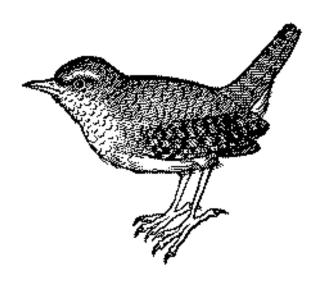
هه لبه ستى منال به پنى رِيباز پنويسته وشه كانى ساده بن و رسته كانى رووان بن! تا منال بتوانيت له به رى كات و بيلىن.

پیویسته کیشه کهی کورت و ئاوازه دار بی، چونک کیشی دریث ئهبیته هوی ههناسه سوار بوونی منال، ئهبی ههر دیریک له ههلبهسته که لهنگهری تایبه تی خوی جیا بیت، و تا له توانادا بی، ناوه روک و مهبهستی ههلبهست به که مترین دیر بدریت به دهسته وه.

ع.ع. شەونم ۱۹۹۵/۱۲/۱۷

چۆلەكە

چۆلەكىكە بچكۆلەكىكە دىسارە كەوتىكە سىكالا زەرنەقووتىكى ئەمسالىكى ھەول ئەدەى بۆ سەربەستى خىوينى پىلام ئىلەرىدى؟ دۆسىتى نىيىكە ئىلىكى ئىلەروخوار خوارەوەشىكى دوو بەرداش كەوتە بەينى دوو بەرداش كىلەس نالىكى ئىلەرىزى

جۆلانە

جۆلانـــەي بـــا جۆلانـــه وه ک بالــندهی هیلانــه بمبه! بمبه! بـوّ سـهر دار بــۆ نــهخۆش و يەرىشــان جۆلانەكىـــەم جۆلانــــە! بمبه بهرهو بهرزایی وه ک بالــنده ئــهخوينم

ب____ى بال___م، بچكۆلان___ه بفره! بفره! جوّلانه لــهوي ســيو ئهخهمــه خــوار بـــو هــاوهل و بـــو خويشــان بفــره وه ک ئــه و مه لانــه لــــەوىٰ ئەيكــــەم بەشـــايى سەربەسىتى خىزم ئىدنوينم

بەبـــە! بەبـــە بچكۆلـــە بنوه له ناو جوّلانه دایــه دهســتی گــیراوه منيش ههرچهن مناليم هانئ مووروو ها خرخال بهبه! يێبكهنه ژيــر بــه ئــهم گريــان و هــاواره که گهوره بـووی بهبـه گیـان

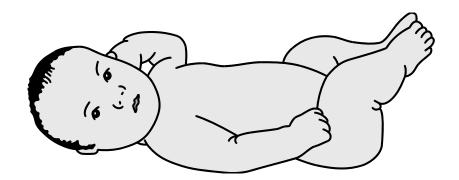
ئەوسا دايـــه و مەمۆلـــه

دایے ناچم بن کنولان كـــۆلان يـــيس و ناخۆشـــه به خــۆرايى لــيٚم ئــهدەن دایکیشیان به ینکهنین كـــەنگىٰ دايكـــن ئەوانـــە منال ئەكسەن بسە چسوختى دایک ئەبى وەک تىز بىي رۆلهى خوت و نەناسراو

يـــارى ئەكــــەم لــــه دالان منال جني و فروشه كــــەلوپەلىشــــم ئەبــــەن ينيان ئەلىن ئافسەرىن تـــهمي لايــان تاوانــه گۆشىي ناكسەن بسە يسوختى تیشکی سے رووی ئاسے بے سەيريان ئەكەي بە يەك چاو

مــهگری مــهگری بهرخولــه گـــهرم و گــوره هێلانــه مـــنی لای تــــۆ دانـــاوه خـــهریکی ئیشـــی مالـــم ها بابهتی گر و گال بهس چاوهروانی شیر به

پیشهی کفت و بنی کاره دادي نابهخشيي گريسان خـــهوه خــهوه بهرخوّلــه

بووكه كه م

بووکهکسهم بووکهکسهم ش نایلونی بی هیوش ش نایلونی بی هیوش پیلان ناکسهی وه ک زینوو مسن لسه ئیستاوه دیباره نسازانم هساوریی باشسم ئسشس بالا کسه،بالا کسه،بالا همردوو دهستم له مل که «ئش ئس ئهمرو بی گیانی روژی ئسهبی کوریسه گیان ژیبان نهبهخشسم بسه تسو پهیکهر! دلیاک و جوانی

بووکه ئیسک سووکهکهم ئهی خوشهویستی پووخوش نهی خوشهویستی پووخوش نسه برسیته نسه تینسوو خصون و لسهچی داتاشم؟ چسون و لسهچی داتاشم؟ تسو هساوپیمی لسه مسالا یهی یه ک خهم لا تهبهی گوی بولای لایهم شل که تاگسای دنیسا نسازانی گسهوره تسهم بسو ژیسان تاگسای داخه کهم بسی گیسانی»

خواردن بابه! بابه دەسىت ئەشىۆم

لەبسەر دەمسى خۆمسەوە

كەوچكەكـــەم پـــر ناكـــەم

كاتىنى ياروو ئىه كلينم

يارووى بچووک قووت ئەدەم

نــهوهک پریشــکی دهمــم

فرهفر و ههالووشين

تهقهی کهوچک و چنگال

له گـــه ل هه لـــيه ی شـــيتانه

کے چیشے ھاتے کے مایی

تنـــریش نـــهبم دامنــاوه

بابـــه شــارهزای خــوانم

له گه نیسوه نیان ئیهخوم نیسته خوم و نهخوم سهوه چینشسته که نیسار ژینم سینگ و بهروک ته نووقینم دوو لیسوم ئیست بارووی تیر نه کهم بین شده نگ ئیم له سهر نیان بیپرژیته بیسه ر دهمیم بیپرژیته بیسه ر دهمیم بیسه رداخ و قیابی بیه تال ناشسیرنن نه مانی ناشسیرنن نه مانسه دواوه بیش و نلسین کی ئیسه دواوه گشست و نلسینکی ئیسه زانم

مامهي كۆلان

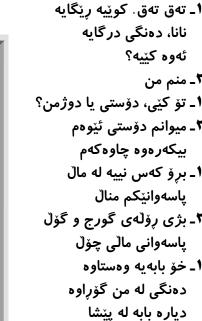
مامـــهی کـــوّلان دامــاوه

داماوی دهست و چاوه لــــهم دنيايـــه نابووتـــه مەينــــەتى لەســــەر بــــارە يـــره لـــه شـــهرمهزاري ژیــانی مـان و نــهمان منال ریکے کی ہے مے گرن با نەبىتە بارى لەش دلســـوزیکی ههیـــه و بــهس خاوهن بهزهيي يهكانن بهزهییـــه و دلســووتان

يارى ناكهم له گه تسوّ نـــازانی چۆنـــه پــاری جــل ئــهدرينى لــه بــهرما فرن ئەدەي بەرد و خول زامار ئهکهی دهم و چاو فێـــری شــهره جنێــوی يارى ناكهم له گه تسوّ يـــارىكـــهران فريشـــته

سهیری کهن رووت و قووته كەساسىنىكە بىنچىسارە ئـــــهروا و ئەســـوورىتەوە داســــتانى تۆمــــارى نانى ئىلەرى بىلۆ ژىسان توخوا بهردی تن مهگرن ســزا و تــالاوی ئێــوهش مامهی لهرزوک و بع کهس ئــهویش کییــه ئــهزانن؟ سایه و یهنای کهساسان

ئەوە كنىە؟ ۲_ منم من 1_ تۆ كێى، دۆستى يا دوژمن؟ ۲ـ ميوانم دۆستى ئێوەم بيكهرهوه چاوهكهم 1_ برۆ كەس نىيە لە مال ياسهوانيكم منال ۲ بری رولهی گورج و گول پاسەوانى مالى چۆل 1_خۆ بابەيە وەستاوە دەنگى لە من گۆراوە دياره بابه له پيشا وریایی منی کیشا بابه بابه، بمبهخشه فهرموودهتم لانهخشه دەرفەت نادەم يېگانە فير بي بهم دهرگا و بانه

نانا، دهنگی درگایه

نياز

1_ ئەم پرسیارە ھاوریکانم وهلام وهلام با بزانم تۆ چىت ئەوىٰ؟

۲_ خواردن و خهو

1 ـ تۆ چىت ئەون؟

۳۔ کۆتر و کەو

1_ ئەي تۆ... ئەي تۆ؟

\$_ جل و ياره

یاری کردن تا ئیواره

1_هههه... هههه... ينكهنينه

خوازته كهتان ناشيرينه

ئەي خوازتى تۆ بايى چەنە؟

1_ من من؟ نيازم تيْكۆشانه

بۆ سەركەوتن، بۆ زانيارى

7. 7. 3:

يێمهکهنه، يێمهکهنه!

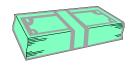
رەنجى بيرە، رەنجى شانە

بۆ شىلانى ناھەموارى

باخجه

منـــالانی ناوچـــه باخچـه وهكـوو بهههشـته باخچــه بــاخى گولانــه ئیمــه فریشــتهی شـاخین دوایی ئەپکەین بە دیارى

ته نگانه

دەستەسىرم نىسەھىنا خوایه چـۆن لـووتم بسـرم بيســـرم بـــه داوينــا؟ نا، ئەوە خووى چەيەللە من که ژیر و خاوینم چار نییه ئهبیٰ ئیستا ريّم بـــدا بروّمـــه دهر كــه تنى ئەمــرۆ تــا مــاوم كـــەلوپـــەلى تەنگانـــە

لـــه مالــهوه بــهجيما وهخته یه خهی خهر بدرم بهســـهر قۆلــــي خاوينـــا؟ پیشه ی گیه و تهممه له چــۆن شــەرمى خــۆم ئەشــكێنم داوا كـــهم لــه ماموّســتا ئــهم داخــه دهركــهم لهســهر گــوم نابـــي لــه بــهر چــاوم هـــهرزانيش بــــێ گرانـــه

با بچىين بىز باخچى باوهشـــه بــــۆ فریشــــته

جێــــى يەپوولــــەى چلانــــه

پەپوولسەي گولسى بساخين

خوازتن

هاوري كهلويهل مهخوازه دەمىي ئەلىيت يەرەم بەرى دەمىن قوتابيەكسەي پيشسم هه تاکوو کهی زمانی لووس ئەللىنى ساواي دوو سالانى بینه بینه دهست یی ئهکهی منيش يه كينكم قوتابيم رۆژى نىيــــه دوو رۆژ نىيــــه ئەگـــەر قوتابيــت بخوينــه ههر کهس چاوی لهم و لهوه

ريويه دزه

ريويـــه دزهى قوتابخانــه ئەوا ئەمرۆ يۆل بىدەنگ بوو لــه دواوه هـاواري هه لسـا قوتابیه کــهی دهســتی راســی یارهی دهرکرد له گیرفانی ئينجا وتى ئەم چاو بىزە ریویـــه دزه پاشـــی دزی قوتابيه كان وهكوو خوره ئەم چاو بىزە ئەم چاو بىزە کهسن دز بن دیاره دیاره

دەمىنى ئىا توخىوا دادەرى راستهم بهرئ خهت ئهكيشم بۆ خەت كوژين يا بۆ پينووس يا كەنسەفتى بسەر مالانى وانه کے مان لی تنے ک ئے دہی دووکان و بازاری تو نیم خويندن ئاوا بي بو چيه؟ كـــهلوپــهلى تـــهواو بينـــه ســهرگهردانی دنیــای خــهوه

ژماره

دەنـــگ و باســـى ئەمرۆمانـــه پیش ماوهی لیدانی زهنگ بوو پارهم دزرا ئای ماموسا دز بــوو مامۆســتا ئەيناســى پارەي خىزى بىوو ناو نىشانى ناوی ئے دزہ کهوتـه گریـان و سـهرکزی شويني كهوتن به بالوره ناوی ئے دزہ کین ریویے دزہ شــــهرمهزاره شـــهرمهزاره

پادگار

كــه لويــه لى پــارم مـاوه پــه راو، تننووس، نمرهی سالــم هه لـــيان ئـــه گرم بـــۆ ياد گـــار ئەوسا تەماشايان جوانه ئے بن بے دیمہنی بہرچاو كەواتــه هــەر لــه ئيســتاوه دەرئەكـــەوى بـــى تىكۆشـــان

يهك، بابمان ئيشكهره سئ، خوشکم ئیشی زوره پیننج، خوشکی بچکوّلانه شهش، كاكم توو ئەچىنى ههشت نـۆ، دوو بـرام ههيـه ده، خــوٚمم خــوٚم ئــه ژميٚرم خيـزانيکين ده سـهر کـهس

ئـــه پار يزم تــا منالـــم هــه تا ئــه بـ هــه رزه کار وهک بابـــهتی مۆزهخانــه هي پيشکهوتن ههنگاو ههنگاو بناغـــهی بهنــدم دانــاوه كــەس نايبــرێ پلــەى ژيــان

لــه نـاو تاقيّكا دامناوه

دوو، دايكــم چێشــتلێنــهره چـوار، ئـهو خوشـکم جـلشـوره وەرويىركىسەي ھەموومانسسە حــهوت، ئــهو كـاكم ئــهخوينني يـــــه كێكيان بچكۆلەيـــــه تــا ده ژمـاره فێـرم بـــهختيار و بـــه دهربـــهس

kurdishebook.com

@KURDISHeBook

زەردەواڭە

ته ختهی ره ش

ئاودیری ساوزایی گاولم باوهشی نهستیرهی گهشی نهستیرهی گهشت و گیل نه پرووانساکی هستیرهی به رامبه رم هستیرهم له پروون تودایله نه ساوری ماموستای ژیاره نرخی یه ک به یه کی به رزه دنیای هونه و زانیاری بسوم پرامالسه تاریکایی همارگیز ناوهستی ههانگاوم تاکوو نه گهم به پروژی نو

وریا شاری زهردهواله
تا زوه پاکه له و ناوه
ثالاِسکاون لهسه په چنن
زهردهواله نیانه خرون
به پوژیشا دینین و ته چین
وریا ههردووکمان بینزارین
مهلی: (سیره گوشتم تاله
به جووته گهر ههولی بدهین
به جووته گهر ههولی بدهین
لهسهر پلی گوشتی جگهر
شهوسا ههر به یهک لووتی پی
شوسا ههر به یهک لووتی پی
شاپلیتهی بو ههانه کهین
شاپلیتهی بو ههانه کهین
شاپلیتهی بو ههانه کهین
شاپلیتهی بو ههانه کهین

لهسهر دهرگای حهوشی ماله شسساره کهیان ورووژاوه پسهلامار ئسهدهن، ئهگسهزن تریّسی میوه کسهمان ئسهخوّن ئسهبی سسهرمان دانسهویّنین تووشی یه ک ئیش و ئازارین شهقی بسده لسه و مندالسه) روردهوالسه لسهناو ئهبسهین کومه ل ئهبن بیدهردی سهر ئهو کومه له له ناو ئهچی که شهو داهات ئهخزیته کون تهخت و تاراجی تیکئهدهین تهیانکوژی له پیگه و بان سهربهست ئهبین له هاتوچو

ا سيره سيره گۆشتم تاله شەقى بده لەو منداله

فۆلكلۆره، منال ئەيلىّت و زەردەوالە لە خۆى دوور ئەخاتەوە بۆ ئەوەى بە منالىّكىكەوە بدات. ⁷ بۆ لەناو بردنى زەردەوالە لـە كۆنـا، شاپلـيتەيان ئـەكرد و لـە بـەردەم كونـە زەردەوالـەكەدا رائەگيرا و چىلكە ئەكرا بە كونەكەدا، ئەورووژان و ئەھاتنە دەرەوە، بەر ئاگرەكـە ئەكـەوتن و ئەسووتان.